HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Cena Abwiestak·

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam —25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci—60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 79 (171) Hod II. Wilnia. 2 kastryčnika 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

RYM. Na paryžskaj konferencii buduć takže sajuźnickije ministry zahraničnych aprau.

I kastryčnika.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi artyleryjskaja bitwa krapčeła pry mory i ŭ zawaroci Ipra.

Anhlickije i francuskije latuny ŭ belhijskich wakolicach zrabili ŭ apošnim časi značnyje materjalnyje škody. Mnoha było i achwiar ludzmi pamiž cywilnych žycharoŭ.

Front niamieckaho Naślednika: Uzdoŭž En, na paŭnočnym zachodzi ad Rejmsu i ŭ Šampani — ažyŭleny ahoń. U razwiedkach my ŭziali pałonnych.

Našy latuny iznoŭ skinuli bomby ŭ sieredzinu Londona. Widać byli čiślenyje pažary. Inšyje latury atakawali Margiet i Duwr.

My zbili ŭčora 14 warožych latunoŭ.

Uschodni teatr.

Pałažeńnie biez pieramien.

Miejscowyje pieršyje styčki wyzwali žywiejšy ahoń.

ŠTOKHOLM. Tymčasowy ŭrad zahadaŭ raspuścić pieciarburskije palki, katoryje prynimali ŭčaści ŭ krywawaj demonstracii ŭ červieni miesiacu, Adnak, rada rab. i sałd. supraciwiłasia hetamu, dy jaje paddzieržaŭ nowy pieciarburski hłaŭnakamnadujucyj, hienerał Połkownikow. Tymčasowy ŭrad z hetaj pryčyny ŭziaŭ swoj prykaz ab rospusku nazad.

Admirał Wierdieriewskij, nie majučy mahcymaści zawiaści ład u Bałtyckim i Čornamorskim flocie, padaŭsia u adstaŭku.

Centralny spaŭnicielny kamitet bałtyckaho flotu źwiarnuŭsia da tymčasowaho ŭrady z žadańniem toj-čas abjawić zawiereńnie na ŭsich frontach i pačać mirnyje pierehawory biaz zhody sajuźnikoŭ.

U Pieciarburzi s pryčyny prapažy 200 skryń z uzrywčatym materjałam «roburyt'am» znoŭ žduć razruchoŭ.

Danosiać ab spadziewannym apawieščeńni aŭtonomii Hruzii.

Z Elizawiothradu, Kijewa, Tambowa i Odessy danosiać ab razruchach na hrunci hoładu, katoryje mieli charakter pahromaŭ.

«Now. Wr.» piše, što ŭrad prawodzić planowuju ewakuaciju stalloy. Wywiezieny ŭžo ŭsie škoły. Kamitet, katory kiruje ewakuacijej u swajej adozwie apawieščaje, što, chacia nima asnowy bajacca skoraho prychodu worahoŭ u stalicu, adnak, trudnaść zahadzia ačyścić miesto.

PIECIARBURH. Rada rab. i sałd. u Kijewi i wajennaja orhamizacija pałudzienna-zachodniaho frontu admowilisia wydać hienerała Dienikina śledčaj kamisii da sprawy hienerała Korniłowa.

BERLIN. (W.T.B.) Rasiejskaje wajennaje apawieščańnie z 28 wieraśnia danosić:

„26 wieraśnia u 11 hadz. wiečara kontrminanosiec «Ochotnik» na poŭdni ad ostrowa Ezela natknuŭsia na warožuju minu i šybka zatanuŭ. U łodcy wyratawalisia 11 matrosaŭ, u tym liku 4 ranienych. Nichto z aficeroŭ nie chacieŭ pakinuć tanuŭšaho sudna, i ŭsie jany pahibli".

BAZEL. U roznych italjanskich miescoch na poŭdni uznialisia snrjoznyje razruchi. U niekatorych miestoch narod rabawaŭ krany sa spažyŭnymi praduktami. Kab. zatušyć razruchi, posłano wojsko, ustanoŭlen wajenny stan i adkryty wajennye sudy.

Wilnia, 2 kastryčnika.

Litoŭskaja hazeta «Lietuvos Aidas» tłumačyć, jakije warunki pawinny mieć kandydaty na predstaŭnikoŭ nacyonalnaściei, katoryje ŭ Litwie stanowiać mienšaść i dla katorych u „Litoŭskaj Radzie pakinuty niekolki miejsc.

Litoŭskaja Rada choče, «kab ŭsim žycharom našaho kraju byli dadzieny prawy, z jakich zdatną karystajuć žychary ŭsich kulturnych staron». Stojučy na hetkim hrunci, apošniaja litoŭskaja konferencija pastanawiła dać u Litoŭkaj Radzie miejsco i predstaŭnikam nacyonalnych mienšaściej. Uznialosia tolki pytańnie, chto i jak maje hetu mienšaść predstaŭlać? «Dahetul pahlady na heta byli roznyje, bo roznyje ludzi rozna hladzieli na samuju Litwu». — «Meta ŭsich litwinoŭ, jak asabliwa wyjawiłosia na apošniaj konferencii, heta — Litwa u etnohrafičnych miežach tolki s kaniečnie patrebnymi dzieła ekonomičnaho žyćcia papraŭkami. Hetak litwiny, majučy ŭ swaim kraju pierewahu, zajmuć panujučaje miejsco, a tady sprawa mienšaści nahuł budzie zusim jasnaja. Tut užo nia prydziecca wiaści pierehawory s tej, ci inšaj nacyonalnaściu, jak u prypadku, kali b my z jej złučalisia na roŭnych prawoch, — a pryjdziecca tolki ŭważać na toje, kab im byli dadzieny prawy, prypadajučyje mienšaści. Inačej każučy: mienšaściam pawinna być dadziena mahčymaść baranić ich patreby, ale jany nia mohuć pastanaŭlać ab sprawach, niazhodnych z metami litoŭskaj bolšaści». Z hetaj pryčyny litoŭskaja konferencija pastawiła dla budučych predstaŭnikoŭ mienšaści dwa warunki. Pieršy—toje, kab u čysło členaŭ Litoŭskaj Rady byli pryniaty tolki takije predstaŭniki interesoŭ mienšaści, katoryje nie jduć proci litoŭskich palityčnych met. Druhi — kab predstaŭniki mienšaści ŭ Litoŭskaj Radzie, kali nie haworać, dyk prynamsi kab razumieli pa litoŭsku. «Adbudawanaja Litwa, zhodnie z metaj litoŭskaj bolšaści, pawinna być krajem litoŭskim, i nielha dapuścić, kab sami litwiny dzieła mienšaści byli prymušeny užywać čužoj mowy».

Zajawa «Liet. Aidas» raskrywaje ŭreści karty litoŭskich palitykoŭ, i mima jaje nielha prajści moŭčki. A na pieršy plan wysoŭwajecca tut taja asnowa, na katoraj litwiny chočuć budawać swajo budučaje dzieržaŭnaje žyćcio.

Kali-b litwiny hawaryli tolki ab wydzialeńni z našaho kraju etnohrafičnalitoŭskaho abšaru, dyk, choć heta razbiwaje asnowy ekonomičnaho žyćcia jak biełaruskaho, tak i ŭ roŭnaj miery litoŭskaho narodu, z imi trudna byłoby spiracca: jany majuć prawo sami być suddździami swajej doli. Ale litoŭskije palityki hetaje samaje prawo, na katorym apirajucca, haworučy ab sabie, biez nijakaj ceremonii narušajuć, jak tolki idzie hutarka ab ich susiedziach-biełarusach. Tak, jany každć ab «kaniečnie patrebnych» dzieła ekonomičnaho žyćcia papraŭkach hranic etnohrafičnaj Litwy, i zusim jasna, što hetkaja „papraŭka" maje być zrobiena koštam biełarusoŭ — koštam biełaruskaj wilenščyny.

Takoje stanowišče nia tolki nia zhodliwo s pryncypami europejskaj demokracii ab prawie nacyonalnaściej: jano stanowić warožy krok proci biełaruskaho narodu, proci jaho prawa samomu stanawić ab sabie i proci jaho interesoŭ, katoryje wymahajuć, kab usie biełarusy byli złučeny razam. I biełarusy pawinny pratestawać proci hetaho samym stanoŭčym sposabam.

Hetak sama pawinny my pratestawać i proci štučnaho abiertańnia biełarusoŭ u „nacyonalnuju mienšaść". «Liet. Aidas» wyskazywaje zusim jasna dumku, što litwiny chočuć wyrezać ź biełaruska-litoŭskich ziamiel takuju „Litwu", ŭ katoraj litwiny byli by panujučaj nacijej. Ale wiadoma, što biełarusoŭ usiaho jość na świeci bolš za 9 miljonaŭ, — značyć, utraja bolš, čym litwinoŭ; wiadoma, što ŭ miežach okupacii čysło biełarusoŭ nia mienš čysła litwinoŭ. I my nikoli nia zhodzimsia zanimać pry litwinoch stanowišče nacyonalnaj mienšaści!

Samo saboj razumiejecca, što s prywiedzienymi tut palityčnymi metami litwinoŭ nia može pahadzicca niwodzin światdomy biełarus. Apryč taho, jak heta ni sumna, treba pryznacca, što nichto z wiadomych nam biełaruskich hramadzkich dziejačoŭ nia tolki palitoŭsku nie haworyć, ale i nie razumieje. Značyć, jasna, što miž biełarusami nia znojdziecca takich predstaŭnikoŭ, katoryje adpawiedali-by litoŭskim warunkam, kali-b nawat chto-koleČy z ich prystaŭ na niedastojnuju narodu našaho rolu: być biezhałosym členam Litoŭskaj Rady.

«BIEŁA-LACHI».

Pad Rasiejej ab biełarusoŭ wajewali miž saboj polskije i maskoŭskije nacyonalisty. Pry hetym kožnaja starana starałasia «prypisać» biełarusoŭ da swajej nacyonalnaści, abo, każučy prosta, abiarnuć u palakoŭ dy ŭ maskaloŭ.

Ciapier ab biełarusoŭ u miežach niamieckaj okupacii uzniałasia nowaja wajna. Hetym razam jaje wiaduć palaki i litwiny, i kožnaja starana manicca pryłučyć našu ziamlu i naš narod, razarwaŭšy na kuski, da swajej dzieržawy: palaki — da Polšči, litwiny — da „malenkaj Litwy", wyrezanaj z našaho kraju štučna ŭ miežach hubernii Kowienskaj, čaści Suwalskaj i čaści

Wilenskaj z Wilniaj i biełaruskimi wakolicami jaje.

Zusim tak, jak bytcym biełarusy — heta «ničyja reč», bytcym jany sami nie majuć ni hołasu, ni prawa samym sudzić ab swajej doli i ab doli taho wializarnaho kraju, ŭ katorym nie palaki, nie litwiny, a biełarusy stanowiać bolšaść, u katorym u časach niezaležnaho bytawańnia biełaruski jazyk byŭ ahulna i dabrawolna pryniatym uradowym jazykom!...

Ale biełarusy majuć zusim wyraznyje nacyonalnyje i palityčnyje ideały, katoryje ŭ časi wajny wyjawili dawolijarka. Za ich prawo staić usia demokracija Europy, katoraja apawieščaje pryncyp sama-predzialeńnia nacyonalnaściej. I tyje, chto choče razdzierci naš narod i naš kraj na kuski, prykrywajuć swaje zachwatnyje apetyty, naiŭna falšujučy pryznanuju i očywistuju praŭdu.

Hetak, litwiny wydumali «nawukowuju» teoryju, bytcym u Wialikim Kniażstwie Litoŭskim nawat i mowy biełaruskaj nie było, i biełarusy bytcym to pisali pa ...carkoŭna-sławiansku! Mała taho: ŭ memorjale litoŭskich palityčnych dziejačoŭ, padadzienym niamieckamu impierskamu kancleru i nadrukowanym u hazeci „Lietuwos Aidas", jany dawodziać, bytcym nijakich biełarusoŭ na świeci nima, bo prawasłaŭnyje biełarusy — heta maskali, a kataliki — to... litwiny, katoryje tolki haworać «polska-rasiejskim žargonam»...

Palaki iduć padobnaj že darohaj. Jany ŭžo daŭno — raniej za litwinoŭ — zrabili „adkryćcie", što ŭ našym kraju chto katalik, toj i palak. Hetak jany ličyli za „palakoŭ" nia tolki katalikoŭ-biełarusoŭ, ale i litwinoŭ. Ciapier apetyt zješci litwinoŭ, katoryje akazalisia dawoli ćwiordymi, u palakoŭ prapaŭ, i jany cikujuć z dwajnoj enerhijej na biełarusoŭ. Dy nie adstajuć ad litoŭskich nacyonalistoŭ u twareńni «nawukowych» teoryj: jany ŭžo abjawili, što biełarusy-kataliki — heta nie bieła-rusy, a bieła-lachi!

Hetaja adkryćcie zrabiła krakaŭskaja polskaja hazeta «Nowa Reforma» ŭ № 433 z 19 wieraśnia hetaho hodu — ŭ doŭhaj staćci ab nacyonalnych adnosinach na zaniatych niemcami biełaruska-litoŭskich ziemlach. Hazeta ŭwieś cižar razwiazki nacyonalnaho pytańnia ŭ našym kraju bačyć u tym, što rasiejskaja uradowaja statystyka była nieprawilnaja. Woś, abjawiŭsia taki polski «specyalist» ad nacyonalnaj statystyki, Mališewski, katory rasiejskije statystyčnyje dannyje „papprawiŭ": jon prosta zapisaŭ «u palaki» ŭ niekatorych pawietach usich biełarusoŭ-katalikoŭ, u inšych — pałowu ich. Na čym že apiraje jon swaju «papraŭku»? A na tym, što s taho času, jak car Mikałaj I ŭ 1839 hodu zabaraniŭ u katalickich kaściołach na Biełarusi užywać biełaruskaj mowy, kaścielnaj mowaj u nas stałasia polskaja mowa, dy z hetaj pryčyny ciomny narod nazywaje rymska-katalickuju wieru «polskaj» wieraj. Praz kaścioł biełarusy apałačywajucca, miešajuć u swajej hutarcy polskije słowy. Kaścioł złučaje ich s palakami, a rasiejskaje prawicielstwo ŭsie ahraničeńnia, ustanoŭlenyje dla palakoŭ, u roŭnaj miery adnasiło i da biełarusoŭ-katalikoŭ. Woś, na hetym hrunci «Nowa Reforma» ličyć, što ŭsich biełarusoŭ-katalikoŭ možna spakojna pierachryścić u «bieła-palakoŭ» i prypisać ich da polskaho nasialeńnia...

Dy ŭžo lišnie biełymi nitkami šyta heta rabota, i škoda času wiaści na sławach sporku s padobnymi łžywa-nawukowymi teoryjami. I biełarusy na ich dajuć najlepšy adkaz swajej tworčaj nacyonalnaj pracaj, nia słowam, a dziełam zajaŭlajučy pierad usim świetam, što

«žyŭ Biełarus i budzie žyć»!

I. Mieleška.

U Wilni i wakolicach.

✕ **Wiestka s pałonu.** U Redakciju «Homana» pryjšła wiestka, što ŭ pałon u Aŭstryju ŭ pałowie hetaho miesiaca papaŭ biełaruski hramadzki pracaŭnik, Janka Stankiewič, wiadomy ŭ biełaruskaj pressie pad imiem „Janučonka". Niejki čas pracawaŭ u «Našaj Niwie» i ŭ biełaruskaj katalickaj hazeci „Biełarus" u Wilni. Pierad samaj wajnoj za biełaruskuju propahandu jaho wydalili z duchoŭnaj seminaryi, a śledam za hetym uziali ŭ sałdaty.

✕ **Prymusowaja nawuka.** Chacia prymusowaja nawuka ŭ našym kraju ješče nie zawiedziena, adnak, pawodłuh wyjaśnieńnia ŭłaściej, asoby, padpisaŭšyje zajawu, što chočuć pasyłać dziaciej u školu, hetym samym abiazywajucca pilnawać, kab dzieci chadzili akuratna. Inačej ich buduć karać.

✕ **Palicejski čas.** Ad pieršaho kastryčnika cywilnyje asoby mohuć chadzić tolki da 10 hadz. wiečara.

✕ **Zabarona prywozu praduktoŭ.** „Wiln. Ztg". napaminaje, što ŭsielakaja pierawozka ci pieranoska spažyŭnych praduktoŭ biez specyalnaho pazwaleńnia ŭłaściej zabaroniena, i pradukty konfiskujucca.

✕ **Pradaža ryby.** Na Trockaj wul. 9, u miestowaj kramie № 5, naładžena pradaža ryby.

Ad 1 kastryčnika rybu pradawacimuć na rybnym runku akuratna ŭ kožyn panidziełak, aŭtorak, čećwier i piatnicu.

✕ **Apłata telehram.** Za telehramy treba płacić za kožnaje słowa ŭ miežach našaho kraju, a tak sama pasyłajučy u waršaŭskaje hienerał-hubernatarstwo i ŭ Niamieččynu, pa 17 fen., ale za ŭsiu telehramu najmienš 1 m. 60 fen.

✕ **Padwoz papiros.** Prybyli wialikije partyi papiros, katoryje mohuć zusim zdawolić patreby. Pradaža za wyšejšuju canu, čym na ich napisana, zabaroniena, i pradaŭcoŭ pa zajawie pakupcoŭ buduć za heta karać.

✕ **U mirawym sudzie.** Stalar Jazep Cywilis i kancelarski čynoŭnik Francišk Turło ŭ nočy s 17 na 18 žniŭnia pryjšli u kwatery Šmula Piotaka i Fejgi Tabua i, wydawajučy siabie za „kryminalnuju paliciju", rabili obyski. U Tabua jany ŭziali 13 rub. chabara. Sud zasudziŭ sa razwancoŭ na 4 mies. ŭ wastroh kožnaho.

✕ **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
26—27	+ 22,5°	+ 7,8°
27—28	+ 18,0	+ 8,0
28—29	+ 13°	+ 9,0
29-30	+ 13o	+ 5,0

Z USIAHO KRAJU.

Krajowaja Rada Kurlandzii.

Krajowaja Rada Kurlandzii składajecca z hetkich 20 asob:

predstaŭniki wialikich panoŭ — baron Kuno Han, bar. Aleks Raden, bar. Mikałaj Manteŭfel, bar. Fitinghof, bar. Arwed Han, bar. Rudolf Grothus;

predstaŭniki drobnych ziemleŭłaśnikoŭ — starasta Ernest Sonel, starasta Todar Siryng, starasta Aŭgust Wešne, haspadar Karol Biland, starasta Jan Ranan, starasta Jakub Šmidt;

predstaŭniki miest — haława Mitawy, Šmidt, adwakat Wilhelm Melwil, z Libawy, władzielec drukarni Berzing, z Libawy, adwakat Lič, z Goldyngena;

predstaŭnik šlachty—kniaź Liwen;

predstaŭniki duchawienstwa—luteranskaho: hłaŭny superintendent Bernewic, staršy pastar Bernewic; katalickaho: probašč Jasenas.

Łatyšski predstaŭnik, Berzing, z Libawy, paśla wybaroŭ zajawiŭ:

«Nas mučyć adna zabota: dumka ab našych bratoch u Liflandzii i ab mahčymaści razłuki z imi. My majem ćwiorduju wolu i nadzieju nie astacca razarwanymi, a iznoŭ złučycca razam. Hetu zajawu ja ćwiorda žadaju padać niamieckamu upraŭleńniu».

LIBAWA. U Kurlandzkaj Radzie (Landtagu) zasiedajuć ad miesta Libawy niemcy Melwil, Adolfi, Barkoŭski, ad łatyšoŭ — Berzin i Birk i ad žydoŭ — Falkenhof.

Pawarot uciekačoŭ.

S pryčyny zaniaćcia niemcami Ryhi ŭ naš kraj wiertajecca 70.000. uciekačoŭ. Jany jeduć da chaty čaściu wazami, čaściu wialikimi barkami pa race Aa. Miž imi pierawažywajuć sielanie, ŭ tym liku kabiety. Ale jošć takže starcy i baćki siamiej.

BIEŁASTOK. Načalnik upraŭleńnia Biełastok-Hrodnia apawieščaje nowy zahad ab hałoŭščynie. Asoby, katoryje majuć u hod bolš za 800 m. dachodu, płacicimuć pawialičeny nałoh, dy pry hetym dachody z handlu i pramyšlenaści ŭ tym dachodzi nie rachujucca. Pawia-

Pierażytki pahanskaho świetahladu u biełarusou.

(Hladzi u № 68—78 «Homana»).

Ziemla. Adnošeńnie biełarusa da ziamli-karmicielki nosić takže fetyšystyčny charaktar. Adpraŭlajučysia u čužuju staranu, biełarus biare horstku rodnaj ziamli i zašyŭšy jaje u pałatno wiešaje na hrudzioch; kali pryjdziecca pamierci ŭ čužynie, to jaho astanki buduć spačywać razam z rodnaj ziamlicaj. Samaja strašnaja prysiaha dla biełarusa—heta prysiaha učynienaja z ziamloj u hubie, abo u ruce. Hłyboka ukaraniłosia siarod biełarusoŭ paniaćcie ab ziamli jak ab ahulnaj dla ŭsich maci. Wialikich hrešnikoŭ ziemla nie pryjmaje, wykidaje z mahił, nie daje im supakoju. Wierać, što pierad wialikimi narodnymi biedami ziemla stohnie ranicami, pierad uschodam sonca; pierad hoładam da stohnu ziamli damiešywajecca płač dziaciej.

Chleb. Da chleba biełarus adnosicca z wialikaj pašanaj. Piačy chleb pawinna kabieta «čystaja» bo inačej jon nie udascca. Kryšyć chleb, raskidać jaho — wialiki hrech: chto hetak robić nia budzie mieć chleba. Lapiej za ŭsio chlebnyje kroški i skarynki palić u piečy.

U siamiejnych uročystaściach chleb zajmaje wysokaje miejsco. S chleba warožać. Kali u piečy chleb razwalicca na dźwie paławiny — heta nia k dobramu: pamre haspadar, abo haspadynia. Kali u miakišy zrobicca prostapadłaja ščełka — heta warožyć bilzki razdzieł siamji, wychad zamuž dački, abo žanićbu syna.

Pašana kamieniau. Adnosna kamieniaŭ zachawałasia wiera, što ŭ kolišnije časy jany mieli čućcio, raśli i množylisia; ale kali ludzi prahniewali Boha, jon praklaŭ ludziej i ziamlu — i ziemla pierestała radzić, a kamieni pierestali raści. Šmat jošć na Biełarusi kamieniaŭ ab katorych apawiedajuć, što ŭ ich žyli kraŭcy jakije šyli usim darma. Za rabotu im prynasili jeści i pić. Heto pakazywaje, što u daŭnuju daŭninu kamieni hety byli šanawany i im składali achwiary. Hetkich kamieniaŭ, z jakimi zwiazana taja, abo inšaja lehienda, kamieniaŭ prasłaŭlenych cudatworčaj siłaj, šmat jošć u Biełarusi.

Hory. Na Biełarusi wysokich hor nima. Toje, što tut nazywajuć harami nia što inšaje jak tolki uzrhorki, bolej abo mieniej wysokije. Adnak jošć niemało hor s katorymi zwiazany lehiendy i zababonnyje apawiedańnia. Jany zwodziacca hłaŭnym čynam da taho, što na niejkaj-to hare stajała cerkwa, abo kaścioł i prawalisia. Hetkije lehiendy i apawiedańnia tłumačacca tym, što u daŭnyje časy na harach byli pahanskije kopišču (świątyni) i aŭtary. U biełaruskich pieśniach zachawalisia namioki pakazywajučyje na toje, jakoje značeńnie mieli hory u abradawych światkach. Hetak u adnej wałačobnaj pieśni wychwalajecca haspadar, prasławiŭšyjsia swaim dziŭnym dwarom.

Na jaho dwarе dy stajać hory,
Dy stojać hory wysokije;
A na tych harach ležać bruśsia,
Dy ležać bruśsia cisowyje;
A na tych brušsiach stajac staŭby
Dy stajać staŭby malewanyje;
A na tych staŭbach dy wisiać katły,
Dy wisiać katły adliwanyje;
A pad katłami harać ahni,
A harać ahni jaśnieńkije
Dy iduć dymki sinieńkije;
Tam sidziać dziadki stareńkijo,
Warać woski žaŭcieńkije,
Sučać świečy dwajčastyje
Dwajčastyje i trajčastyje;
Spadziajucca lubych hoscijkoŭ
Lubych hościejkoŭ—wialikodničkoŭ.

Heta biazsumniwa abraz pahanskaj žertwy z narodnym bankietam. Zwierchniaja starana hetaj abradawaj uročystaści wielmi wytrymana, — ad jaje tak i wieje ducham staraświeččyny; ale tut užo «dziadki stareńkije, pahanskije duchoŭniki, nia wostrać nažok stalowych kab rezać kazła, a warać woski, sučać swiečy ŭžo nie pahanskamu, a chryścijanskamu Bohu. Heta pieśnia wierna staraświeckim zwyčajam, jakije wymahali, kab wiadomyje pahanskije światki adbywalisia na horach.

I ciapier u Biełarusi zaklinkańnie wiasny i druhije wiesnawyje zwyčai adbywajucca nieadzoŭna na harach.

Pašana dreu. Pa siahońniašni dzień u Biełarusi zachowałasia pakłanieńnie drewam, asabliwa starym dubam. Nie rajać rubać drewo, katoraje skrypić, bo heta wiernaja prymieta, što ŭ im čeławiečaja duša mučycca. Ŭsie raśliny, wierać, razmaŭlajuć miž saboj, i jošć takije ludzi što razumiejuć ichniu razmowu i z hetaj pryčyny wiedajuć, jakaja u jakich raślinach kryjecca hajučaja siła.

ličenaja haloŭščyna stanowić 1% ad dachodu 800 — 1000 m., 2%—1000 — 2000 m., 3% — 2000 — 3000 m., 4% — 3000 — 4000 m, 5% — 4000 — 5000 m. i 6% — pry wialikšym dachodzi.

BIEŁASTOK. Tutejšaja rabotnickaja straŭnia adkryłasia 21 listapada 1915 h. Za pieršy dzień jana wydała 100 abiedaŭ, zimoj 1915 — 1916 h. h. wydawała ŭ dzień siarednim likam 850. U karantyn dla chworych na tyfus wydano za zimu 50.000 porcij. U maі 1917 h. pry straŭni założen prytułak dla dziaciej. Za čas swajho isnawańnia straŭnia wydała šmat bolš za poŭmiljona abiedaŭ cennaściu na 90.000 marak.

BIEŁASTOK. U pazaprošłuju subotu adzin starec, prawasłaŭny biełarus, uzleź u miestowym lesi na drewo, kab zrubać suchoje hallo, dy zwaliŭsia z drewa, złamaŭšy šyju i abiedźwie nohi. Jaho znajšli ŭžo nieżywoha i ŭ toj że dzień pachawali. Pry hetym pieršy raz ad času prychodu niemcoŭ na pacharonach piejaŭ chor.

WIŠNICY, włodaŭskaho paw. U adnaho tutejšaho sielanina ŭ načy ukrali troch kaniej: siŭku, bułanaho i kaštana. Sielanin sulić wysokuju nahradu tamu, chto wiernie ukradzienych kaniej.

HRODNIA. Adnaho miaśnika, katory pradawaŭ miaso nie z bojni, pakarali štrafam na 75 rub.

U Francišanskim kaścioli ad 2 da 4 kastryčnika budzie adbywacca 40-hadzinnaje nabažeństwo.

MORDZIČY. Zamiest Zamoša, stancija dzieła pajezdoŭ naznačena tut. Pojezdy stajać tut ad 5 h. 36 m. da 5 h. 42 m. ranicy, ad 7 h. 45 m. da 7 h. 47 m. wiečara, ad 9 h. 37 m. da 9 h. 39 m. ranicy i ad 9 h. 5 m. da 9 h. 8 m. wiečara.

KOŬNA. Tarhowy addzieł pry Stadthauptmannie skupiaje świežyje kaštany pa 6 m., suchije pa 12 m., bukowaje siemia — pa 28 m. i žałudy pa 14 m. za 100 kilogr. (=6 pudoŭ). Apryč taho pry dastaŭcy kožnaho centra možna kupić 1 rasiejski funt cuk ru za 2 m.

KOUNA. Tutejšyje škoły raspuščeny da 17 kastryčnika

WILJAMPOL, pad Koŭnaj. Na darozi z Mimiškancoŭ u Kudrancy znajšli dziaŭčynku 6—7 hadoŭ, katoraja każe, što jana — Jadwiha Makoŭskaja z Marjampola.

PILWIŠKI. Chacia ŭradžaj nia skroź dobry, jon wyšej letašniaho Jačmień nie ŭdaŭsia, asabliwa słabaja sałoma. Zatoje bulba uradziła dobra.

SUWAŁKI. „Tak sama jubilej“! — Hetymi dniami ŭ nowym punkci dzieła ačystki ad wošy ačyščena 10 tysiačnaja asoba.

NORWAJCY. Starasta i žonka jaho zasudženy na 300 m. štrafu kožyn za toje, što s sabranaho u hramadzie dzieła addačy niamieckaj ułaści małaka jany zbirali śmietanku.

STRELCY, Olickaho paw. U miesiacu červieni ŭ adzin wiečar da ŭdawy Alžbiety Jotaŭtas pryjšlo dwoje niewiadomych mužčyn, aślapili jaje elektryčnaj lampaj, pawalili na ziamlu, pabili krepka jaje i dačku i, kab pierapałochać, strelali sa strelb. Paśla abrabawali ŭsiu chatu i ŭciakli. Adzin z ich, jak wykryłosia, byŭ Andrej Tomašuńas, z Gujun. Adnak, ćwi ordych ulik nie było, i suwalski akružny sud apraŭdaŭ jaho.

MITAWA. Dzieła nawukowych doślедоŭ ab ruinach kryžackich zamčyšč u Kurlandzii wyzwan z Niamieččyny specyalist, Bernad Šmidt.

PERKUNEN. Rybaki Tamson Birsenek, jeduĉy siudy z Libawy kupłać bulbu, wywiarnulisia z łodkaj. Usiu noč jany barolisia s chwalami i zwali ab pomač, ale darma: Birsenek utanuŭ, i tolki Tamson wyratawaŭsia.

WIESTKI Z RASIEI.

ŽENIEWA. Klemanso ŭ swajej hazeci zanimajecca pytańniem ab mahčymašci rasiejskaho separatnaho mira.

Kali Rasieja choče razarwać zwiaź z druhimi sajuznikami, dyk Francija maje prawo dać rasiejskim patryotam mahčymaść wywiaści ašukanuju naciju na prawilnuju darohu. Klemensa žadaje chutčejšaho sazywu paryžskaj kanferencii.

PIECIARBURH. (W.T.B.) Usierasiejskaja demokratyčnaja konferencija adkryłasia ŭ miestowym teatry pry ŭsich členach uradu i dyplomatach.

Tereščenko wyjšoŭ u adstaŭku. Gabinet ciapier čysta socyalistyčny.

S pryčyny adkryćcia konferencii ŭ Piaciarburzi adbylisia wializarnyje demonstracii za mir.

Orhan rady rab. i sałd. „Izwiestija“ s pryčyny adkryćcia konferencii piše: «Zadačy jaje — hetkije: 1) znajści darohu dzieła supolnaj pracy uradu z demokratyčnymi sajuzami; 2) ustanawić

II.

Wyšej, u pačatku razdziełu, my zakranuli pytańnie ab pracessie ujaŭleńnia sabie pierwabytnym čeławiekam akružajučych jaho tajn pryrody, jakoje wyražałosia u piereniasieńni ŭłaściwasciej čeławiečaj asoby na akružajučyje rečy Pobač z hetym, u dušy pierwabytnaho čeławieka razwiwaŭsia i druhi pracess, katory u nawucy nazywajecca animizmam.

Sens animizmu toŭpicca u tym paniaści, što čeławiek i ŭsie akružajučyje jaho rečy — dwajčasty; što jany składajucca z widočnaj, datykalnaj abałony, za jakoj ukrywajecca niešta niaŭłoŭnaje, tonkaje, ale ŭsiož taki istnujučaje i ciesna zwiazanaje z našym asabistym bytam, z našymi mukami i dabrabytam.

Ujawicie sabie dzikuna jakomu pryśniłosia, što jon pajšoŭ u łowy na alenia, zabiwaje jaho, skwapna pje jaho ciopłuju kroŭ, zjedaje smačnyje kawałki miasa... Jon bačyć swaich baćkoŭ, susiedziou i znajomych, daŭno pamieršych. Słowam, jon u śnie žywie poŭnym žyćciom, krychu tolki admiennym ad taho što na jawie.

Jakoje tłumačeńnie može dać dzikun usim hetym zjawam? Jakije jon pawinien zrabić z hetaho wywady? Jon nieparušna ležaŭ zakryŭšy wočy, što świedčać byŭšyje u časie sna u chaci, a pobač jasna pamiataje, što chadziŭ, byŭ u łowach, jeŭ, piŭ i inš. Pahadzić hetu supiarečnaść možna tolki dapuściŭšy, što ŭ im istnuje druhoje «ja», katoraje može pakidać swaju abałonku cieło, i iści ŭ świet, inšyj ad našaho, bo u henym świeci sustrečajucca takije zjawy jakich u hetym świeci nie ŭbačyš. I staho, što jon bačyŭ u śnie i swaich dalokich znajomych, jon robić wywod, što ichniaje «ja», ichnije dušy, tak sama jak i jaho duša mohuć pakidać cieło na bolej, abo mieniej doŭhi termin. S taho, što jon bačyŭ u śnie swajho dzieda abo susieda, jakije daŭno pamierli, jon robić wywad, što pamierła adno tolki hrubaja bałona dziedawa, a što ŭnutrenaja istota pieresialiłasia u inšy świet

Pierażytki animistyčnaho charaktaru žywa zachawalisia u świetabladzie biełarusoŭ. Ale my tut razhledzim tolki tyje z ichkatoryje zwiazany s predstaŭleńniami ab śnie i sonnych scenach.

Miž biełaruskich sielan zachawaŭsia ješče pahlad, ŭłaściwy ludziam ciomnym, što u časie snu duša wychodzić s cieła i chodzić pa hetym i tym świeci. Pa zdohadu adnych duša jak bytcym wyciahajecca s cieła u kštałcie błazkonca doŭhaj staŭki katoraja astajecca adnym kancom u čeławieku, a druhim može być dzie choče. Druhije wierać što duša u časie sna wychodzić saŭsim s cieła, a kali čeławieka trudna razbudzić tłumačać wialikim addaleńniemsia dušy ad cieła.

Sny — heta toje što bačyć duša u časie jaje padarožy. U praŭdziwaśc hetaho biełarusy nimała nie sumniewajucca. Tolki treba bačenaje dušoj u časie snu umieć razumieć. Adhetul tłumačeńnie snoŭ. Adno razumiejecca prosta, druhoje alehoryčna, abo tłumačycca nadwarot, słowam dajecca šyroki prastor fantazii u tłumačeńni snoŭ.

Z wyšej skazanaho widać, što biełarusy ujaŭlajuć sabie dušu, jak niešta materjalnaje. Duša pawodle našych sielan, heto «duch», para jak u łaźni, jakaja može zmieniać swaju formu i pryjmać roznyj wyhlad. Mnoha chto zapeŭniaje, što budučy pry umirajučym, bačyli, jak duša paroj wychodzić z huby.

Pa śmierci čeławieka duša jaho nie adrazu pierachodzić u zamahilny świet: sorak dzion jana astajecca ješče u rodnaj wiosocy; z ich spierša šeść dzion walondajecca kala domu i try dni pa swajej asielicy. Paśla hetaho duša idzie ŭžo na toj świet. Hetyje pačarodnyje pierachody dušy u jaje zamahilny świet, światkujucca „paminalnymi stałami“, widawočna astatkami pahanskaj tryzny, abaplortymi na tej dušy, što čeławiekŭ i pa śmierci treba ješči i pić.

Pieršy paminalny stoł ustraiwajecca u dzień pachowu i zaprašajucca da hetaho stołu usie byŭšyje na chaŭturach. Abawiazkowyje strawy: kuća, klocki i bliny; čym bolej straŭ, tym bolšaja pašana pamieršamu. Zastolnyje hutarki paświačajucca pamiaci niaboščyka, druhije paminalnyje stoły šasciny, dziewiaciny, saročyny, ničym nia roźniacca ad wyšejapisanaho.

U naś dahetul wierać, što wiasnoj, razam z ažyŭleńniem pryrody, s prabudžeńniem jaje ad zimowaho snu, ažywajuc i dušy pamieršych i wychodziać s ciesnych damowak na wolny świet. Dumajuć, što im patrebna pita i jeda, ale jany pjuć i jaduć redka: try — čatyry razy ŭ hod. Dzieła zdawoleńnia hetaj patrebnaści i na znak pašany k dziadom peryodyčna ustraiwajucca paminalnyje stały «dziady».

Dziady. Samyje uročystyje dziady bywajuć wiasnoj i ŭ wosień.

Wiasnoj prypadajuć „dziady“ na radaŭnicu; hety „niaboščycki wialikdzień» (aŭtorak paśla prawodnaj niadzieli) roźnicca ad inšych dziadoŭ tym, što ŭ hety dzień paniaboščycki bankiet ustraiwajecca na mahiłkach. U hety dzień haspadyni piakuć «hrybki», h. zn. toŭstyje bliny s pšonnaj muki na maśle i jajkoch, zbirajuć strawy z Wialikadnia i pryjšoŭšy na mahiłki, pakrywajuć abrasom mahiłu i rassiaŭlajuć na jej pryniesienaje, a sami kruhom sadowiacca. Što nie zjaduć, pakidajuć na mohiłkach.

Wosienskije, abo Zmitroŭskije „dziady“ (24-ho kastryčnika) spraŭlajucca ŭ chaci, pry bahataj zastawie skaromnymi strawami, stałoŭ.

ormu upraŭleńnia da ustanoŭčaho sejmu; 3) dajści uhody ab składzie i palityce ŭradowaj ułaści».

Orhan Gorkaho „Nowaja Žiźń“ wostra napadaje na sajuźnikoŭ Rasiei. «U radach zbuntawanaho wojska Kornilowa, išoŭšaho na Pieciarburh, byli anhlickije pancyrnyje samachody z anhlickimi saładatami. Anhlickije hazety nazywajuć Kierenskaho baŭtunom, a «Times» i francuskaja «Victoir» wyskazywajuć žal s pryčyny nieŭdačy Korniłowa.

PIECIARBURH. Demokratyčnuju konferenciju adkryŭ maršałak rady rab. i sałd., Čcheidze. Jon adznačyŭ wielmi ciažkoje pałažeńnie staronki i patrebu utwareńnia rewolucyjnaho uradu. Biuro konferencii składajecca s 33 členaŭ, u tym liku Čcheidze, Cereteli, Awksientjew i Černow.

U swajej pramowie Kierenskij miž inšym zajawiŭ, što Korniłow padaŭ ultimatum, žadajučy, kab nie pieramieny ŭ uradowaj ułaści adbywalisia tolki paśla jaho zhody. Kali urad nie pačuje ćwiordaho hołasu konferencii, dyk sprawa rewolucii praihrana, tym bolej, što na fronci padhataŭlajucca ważnyje zdareńnia, pieraškodzić katorym my nie majem siły.

Adzin pramoŭca zajawiŭ, što nastupleńnie Kierenskaho proci centralnych dzieržaŭ — heta prastupleńnie, katoraje wiadzie sprawu rewolucii da pahibieli. Rewolucija nia može pahadzicca z wajnoj. Heta bolšewiki kazali zaŭsiody i każuć ciapier.

Chodziać čutki, bytcym Lenin iznoŭ apynuŭsia ŭ Pieciarburzi. Urad zahadaŭ areštawać jaho.

PIECIARBURH. Mieńšewiki pierewahaj 81 hołasa proci 77 wyskazalisia za koaliciju z buržuaznymi deputatami, ale razam s tym 86 hałasami proci 51 zažadali wyklučeńnia kadetoŭ.

Socyał-rewolucyoniery wyskazalisia pierewahaj 91 hołasa proci 87 za koaliciju, wyklučajučy kadetoŭ.

Bolšewiki žadali zabaspiečeńnia nietykalnaści dla Lenina, na što urad adkazaŭ, što nietykalnaść Lenina može być zabaspiečena tolki ŭ sali zasiedańnioŭ, ale za jaje miežami jaho pawinny areštawać. Tady bolšewiki admowilisia ad žadańnia, kab Lenin pryniaŭ učaście ŭ konferencii.

Uwieś Pieciarburh trywožna ždže surjoznych razruchoŭ, da jakich pryhataŭlajucca bolšewiki, kab skinuć Kierenskaho.

Chodziać čutki bytcym rada rab. i sałd. predłažyła uradu wypuścić da času Korniłowa i 32 aretowanych z im hienerałoŭ, uważajučy, što jany byli tolki spoŭnicielami woli Kierenskaho, katoraho i trebało-b addać pad sud zamiest ich.

S pryčyny zaprosin wajennaho ministra, kab Kaledin pryjechaŭ u Hłaŭnuju Kwateru dziela wyjaśnieńnia apošnich prypadkoŭ miž kazakami, kazackich zjezd zabaraniŭ Kaledinu jechać tudy, bo žyćciu jaho u Hłaŭnaj Kwatery budzie hrazić niebaspieka.

PIECIARBURH. Na demokratyčnaj konferencii Awksientjew, Skobielew, Plechanow i Zarudnyj wyskazalisia za supolnuju rabotu z buržuazijej.

Wajenny minister Wierchowskij zajawiŭ, što, nia hledziačy na dobry uradžaj, armija cierpić ad niedastačy praduktoŭ s pryčyny biezładździa na čyhunkach.

Wajenny hubernator Pieciarburha wydan prykaz, kab kožnaho, chto pryjedzie ŭ Pieciarburh biez specyalnaho pazwaleńnia, karacimuć štrafam da 3.000 rub. abo areštam da 3 mies.

Finlandzki hienerał-hubernatar zahadaŭ addać pad sud členoŭ finlandzkaho sejmu, katoryje gwałtam uwarwalisia ŭ salu sejmu i chacieli tamaka zrabić schod.

Staronnik Lenina, Proskin, wypuščeny z wastrohu, skazaŭ na demokratyčnaj konferencii pramowu, katoraja swaj krainaściu napaminaje pramowy francuskich jakobincoŭ. Predstaŭniki sajuźnikoŭ demonstracyjna pakinuli salu pierad kancom pramowy.

3 wieraśnia spynilisia znosiny z Archangielskim portam.

HELSINGFORS. Dwa člieny finlandzkaho senatu jawilisia da Kierenskaho, damahajučysia, kab u Finlandziju toj čas wysłali 3½ miljona pudoŭ žyta, zakupiennaho Finlandzijej i ŭžo apłočennaho, dastaŭka katoraho ŭsio adkładwajecca.

PIECIARBURH. B. wajenny minister Suchomlinow za zdradu hasudarstwa, narušeńnie dawierja i ašukanstwo zasudžen u papraŭčy wastroh na ŭsio žyćcio.

BERN. Žena Suchomjinowa samachoć pajedzie u ssyłku razam z mužem.

Z usiaho świetu.

BERLIN. (W.T.B) 28.IX. Impierski kancler Michaelis miž inšym skazaŭ u swajej pramowie:

«...U hety momant ja prymušen admowicca ad apawieščeńnia padrobna ab našych wajennych metach, kab nie zwiazywać hetym našych budučych mirnych delehatoŭ».

BERLIN. Hłaŭnaja Komisija Rejchstagu na specyalnym zasiedańni budzie zanimacca sprawami Polšcy, Litwy i Kurlandzii.

ROTTERDAM. Anhlickaja rabotnickaja partyja, katoraja dahetul wystupała razam z liberalnaj partyjej, pastanawiła nadalej wystupać niezaležna, jak trejciaja partyja, i na najbližejšych wybarach wa ŭsich 600 wybarnych okruhach wystawić swaich asobnych kandydatoŭ. Hetak rabotnickaja partyja akažecca konkurentam dla dźwiech daŭniejšych partyj pry zaniaćci miejsc u ministerstwie i razdieli uradowaj ŭłaści.

«Times» piše:

„U nas jošć dawoli silny rewolucyjny ruch, Napieradzi stajać intelektualnyje maładyje ludzi, napojenyje idejami marksizmu».

Smili, maršałak anhlickaho sajuza kapalnianych rabotnikoŭ, skazaŭ:

„Pakul trywaje wajna, ab surjoznych reformach u Anhlii nielha i dumać. Ja staju za toje, kab uraz že pačalisia mirnyje pierehawory dziela ustanaŭleńnia sprawiadliwaho dla ŭsich wajujučych mira».

AMSTERDAM. 40 areštawanych irlandzkich sinn-feineroŭ pačali haładoŭku. Kali ich pačali karmić pad prynukaj, adzin z ich pamior. Jaho śmierć wyzwała strašennaje aburennie wa ŭsiej Irlandzii. Bajacca surjoznych razruchoŭ.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia.

28.IX. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Na fronci Flandryi kala abiedu ahoń uzmacawaŭsia. U wiečary uzniaŭsia barabanny ahoń na ŭschódzi ad Ipra. Anhličanie wiali silnyje ataki na paŭnočnym uschodzi ad Frezenberha i ŭzdoŭž darohi ŭ Menin. Jany adbity ahniom i štykámi i dzieržacca tolki ŭ niekolkich lejkach našaj bajewoj linii. Na fronci Artua krapčejšaja bajewaja čynnaść.

Front niamieckaho Naślednika: Na poŭnačy ad En i ú Šampani — słabaja čynnaść. Pad Werdenam wostraja artyleryjskaja bitwa.

Uschodni teatr:

Naahuł, słabaja bajewaja čynnaść.

29.IX. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Paśla wostraho barabannaho ahnia ŭ wakolicach Zonebeke pačalisia anhlickije ataki. Jany adbity. Umacawaŭšyje učora ŭ lejkach na našaj bajewoj linii worahi siahońnia wykinuty adtul.

Front niamieckaho Naślednika: Pad Suassonam i Werdenam ahniewaja bitwa značna krapčeła.

London i inšyje punkty na anhlickim uzbiarežžy abkidany našymi latunami bombami.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Słabaja bajewaja čynnaść na poŭnačy ad Dźwiny, nazachodzi ad Łucka i na Zbruču.

Front Makienzena: Rasiejskije atrady prabawali pierebuacca ŭ čoŭnach cieraz Seret i dunajski rukaŭ Św. Jurja, ale byli adkinuty.

30.IX. Zachodni teatr:

Biez wydatnych prypadkoŭ.

Našy latuny atakawali doki i składy ŭ Londoni, Ramgieci, Šyrnesie i Margieci. Widać cyli pažary. Latuny wiarnulisia ŭsie.

Austryjackije apawieščeńnia.

WIENA. 29.IX. Italjanski teatr: Na paŭnočnym skłonie Monte S. Gabriele bajewaja čynnaść uzmacawałasia.

Našy marskije latuny atakawali stanciju dla samalotaŭ Gessi, pry Ankonie. Stancija ŭzorwana. Našy latuny wiarnulisia ŭsie.

WIENA. 30.IX. Italjanski teatr: U pałudziennaj čaści płoskahoryja Bainsica i la Monte S. Gabriele uznialisia ŭčora wostryje bitwy. Italjancy nidzie nie prarwalisia.

Našy latučyje eskadry zrabili nalot na stánciju samalotaŭ u Ferrary, zrujnawali jaje i wiarnulisia ŭsie.

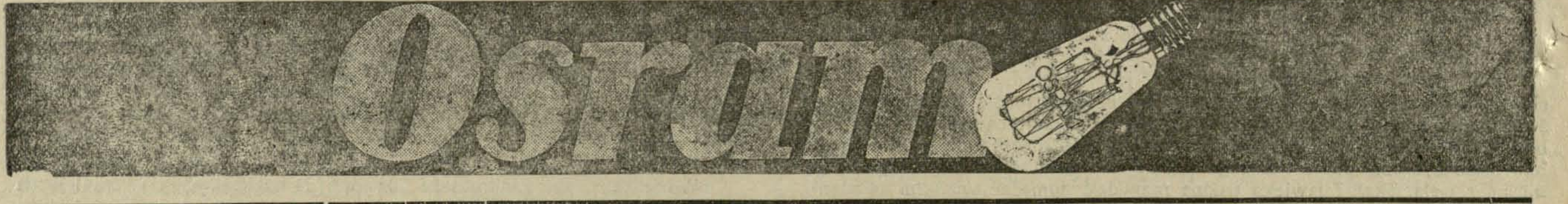
Kala wajny.

BERLIN. (W.T.B) Našy padwodnyje łodki ŭ paŭnočnych wodach iznoŭ zatapili 26 000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.) U kanali Lamanš i Paŭnočnym mory našy padwodnyje łodki zatapli iznoŭ 4 parachody 2 parušniki i 1 rybałowa.

BERLIN. (W.T.B). U błokadnym pojasie nawakoł Anhlii našy padwodnyie łodki iznoŭ zatapili 22.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). U kanali Lamanš i ŭ Atlantyckim akianie iznoŭ zatopleny padwodnymi łodkami 4 parachody, 8 parušnikoŭ i 1 rybałoŭ.

Drukawana ŭ drukarni M. Kuchty. Wydawnictwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej